

Adviesraad inzake beleidscoherentie
ten gunste van ontwikkeling
Conseil consultatif sur la cohérence
des politiques en faveur du développement

Advies van de Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling

Het VN - Global Social Protection Fund

Inleiding

01. Dit advies is goedgekeurd door de Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling op 25 oktober 2021. Het oorspronkelijke advies is opgesteld in het Nederlands.
02. De essentiële rol van sociale bescherming in de aanpak van de door de pandemie veroorzaakte gezondheids- en sociaaleconomische crisis zorgde voor een hernieuwd politiek momentum in internationale fora voor een internationaal financieringsmechanisme voor uitbreiding van sociale bescherming, het Global Social Protection Fund (GSPF). Het GSPF is ook in België het voorwerp van een actueel politiek debat, met een voorstel voor Resolutie dat eerstdaags in de Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt besproken¹. Dit advies geeft aan hoe en onder welke voorwaarden een GSPF onder leiding van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) kan bijdragen tot de SDGs, als een instrument om armoede, ongelijkheid, sociale uitsluiting en sociale onzekerheid te voorkomen en in te perken, om gelijke kansen, en gender en raciale gelijkheid te bevorderen en de transitie van de informele naar formele en waardige tewerkstelling te ondersteunen. Op die manier wordt de basis gelegd voor veerkracht van mensen in geval van toekomstige shocks.
03. Het VN GSPF is bij uitstek materie voor beleidscoherentie voor ontwikkeling, omdat het wil bijdragen tot sterkere beleidsverbanden tussen verschillende beleidsdomeinen voor de verwezenlijking van universele mensenrechten, onder meer het recht op waardig werk, sociale bescherming, gezondheid, voedselzekerheid. Tevens, omdat het door een beter gecoördineerde multilaterale aanpak de inzet voor sociale bescherming efficiënter wil maken. Het risico op dubbelwerk door de verschillende donoren in bilaterale samenwerking neemt er sterk mee af en er is betere coördinatie tussen de diverse standaarden die nu worden opgelegd door donoren met verschillende perspectieven op sociale zekerheid.
04. België heeft een belangrijk erfgoed van inzet en expertise in sociale bescherming, in nauwe samenwerking met de IAO. Daarom gaat het advies inzonderheid in op de rol die België, kan in nemen voor het realiseren van het VN GSPF onder leiding van de IAO. Deze inzet vereist

¹ Voorstel Resolutie in Federaal parlement 'betreffende de ondersteuning van de oprichting van een mondiaal fonds voor sociale bescherming' (17 december 2020) Doc 1705/001 Ingediend door Malik Ben Achour (PS), Wouter De Vriendt (Groen), Els Van Hoof (CD&V), Vicky Reynaert (SP.A), Séverine de Laveleye (Ecolo).

beleidscoherentie tussen verschillende Belgische federale openbare diensten. FOD Werk vertegenwoordigt België in de IAO. Er is vervolgens FOD Sociale Zekerheid die de expertise in huis heeft en deelneemt aan de internationale expertisenetwerken. Er is tenslotte de FOD Buitenlandse zaken en Ontwikkelingssamenwerking die de financiële middelen ter beschikking zal moeten stellen voor een het GSPF én in haar eigen bilaterale samenwerking sociale bescherming als prioriteit versterkt. De Belgische ontwikkelingssamenwerking richt zich hoofdzakelijk op landen in fragiele situatie waar sociale bescherming des te belangrijker is². Vanuit het oogpunt van beleidscoherentie is het ook belangrijk op te merken dat sterkere systemen van sociale bescherming bij uitstek de veerkracht van landen tegen crisissen door klimaatverandering, natuurrampen, epidemische ziekten, voedselcrisissen of economische shocks vergroten.

Beschrijving van de problematiek

Recht op Sociale Bescherming: niet voor de grote meerderheid van de wereldbevolking

05. Sociale bescherming is een mensenrecht verankerd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, art 22 en 25 en in het Internationaal Pact voor Economische, Sociale en Culturele Rechten, artikel 9. Het Verdrag nr. 102 (1952) van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) inzake minimumnormen van sociale zekerheid (verder: IAO Conventie 102) door België geratificeerd in 1959, bepaalt dat sociale zekerheid het recht is tot inkomensbescherming in geval van a) gebrek aan een inkomen uit arbeid door ziekte, invaliditeit, arbeidsongevallen, werkloosheid, ouderdom, overlijden van een familielid b) toegang tot anders niet betaalbare gezondheidszorg c) onvoldoende inkomenssteun voor kinderen en volwassenen ten laste. Het engagement om basis inkomenssteun en toegang tot gezondheidszorgen over de hele levenscyclus te verzekeren werd in meer recente jaren herhaald in IAO Aanbeveling 202 (2012) inzake nationale sokkels van sociale bescherming en Aanbeveling 204 (2015) m.b.t. de Transitie van de Informele naar de Formele economie.
06. Ondanks deze erkenning van sociale bescherming als een mensenrecht, blijft het een in rechte en in de feiten niet gerealiseerd recht voor de grote meerderheid van de wereldbevolking. Juridisch eerst en vooral, vanwege de lage ratificatiegraad van IAO Conventie 102³. Heel wat ratificaties zijn dan nog partieel (voor enkele takken van de sociale zekerheid). Van minstens even groot belang is de praktijk. Slechts 46,9% van 's werelds bevolking geniet van tenminste 1 tak van de sociale bescherming. Er zijn grote verschillen in dekking door de verschillende takken van sociale bescherming. Terwijl⁴ 77% wel enige vorm van pensioen ontvangt bij ouderdom, geniet slechts ca 1 op 4 (26%) kinderen van inkomenssteun of kinderbijslag en minder dan 1 op 5 (18%) werklozen geniet van een werkloosheidsuitkering. De mondiale cijfers verhullen ook grote regionale verschillen. In Afrika geniet 17,4% van de bevolking van tenminste 1 tak van de sociale

² WB lijst van fragiele staten : <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/bb52765f38156924d682486726f422d4-0090082021/original/FCList-FY22.pdf>

³ Ondanks een recente dynamiek met verschillende nieuwe ratificaties zijn er tot nu slechts 59 ratificaties. Zie https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:11300:0::NO:11300:P11300_INSTRUMENT_ID:312247.

⁴ Cijfers uit ILO. World Social Report. 2020-2022. Genève, 2021, p. 40.

bescherming, in Azië en Stille Oceaan zone 44%, in Noord en Zuid Amerika 64% en in Europa en Centraal Azië 83,9%. Verschillende groepen van de bevolking zoals vrouwen, jongeren, personen met beperkingen, migranten, huispersoneel, kleinschalige boeren en landarbeiders en informele en precare werknemers zijn het minst gedekt door sociale zekerheid.

Nationale sokkels als opstap voor universele sociale bescherming

07. In 2012 werd door de IAO in opvolging van het Rapport van Michelle Bachelet *Social Protection Floors for a fair and inclusive globalization* Aanbeveling 202 voor nationale sociale beschermingssokkels goedgekeurd. Deze sokkels zijn een soort minimumpakket voor sociale bescherming voor éénieder, vast te leggen op nationaal niveau, door middel van een nationale consultatie, met sociale dialoog en bredere dialoog met het sociale middenveld betrokken bij sociale bescherming, op basis van identificatie van lacunes en drempels op vlak van sociale bescherming. Deze sokkels behelzen a) toegang tot essentiële gezondheidszorgen en b) basisinkomenszekerheid voor kinderen tot een nationaal vast te leggen minimumniveau c) basisinkomenszekerheid voor mensen op actieve leeftijd die onvoldoende eigen inkomsten hebben (vanwege ziekte, moederschapsrust, invaliditeit, werkloosheid) d) basisinkomenszekerheid voor ouderen, tot een nationaal vast te leggen minimumniveau. Met deze sokkels wordt de fundering gelegd voor het recht op sociale bescherming, dat dan stelselmatig moet uitgebreid worden tot volwaardig sociale zekerheidssystemen, in overeenstemming met IAO Conventie 102. Aanbeveling 202 wordt best ook samen gelezen worden met IAO Aanbeveling 204 (2015) inzake de Transitie van de Informele naar de Formele economie. Eén van de voornaamste uitdagingen voor het realiseren van het recht op sociale bescherming is immers de uitbreiding van dit recht naar ondernemingen en werknemers in de informele economie.

Sociale Bescherming en Agenda voor Ontwikkeling

08. Met Aanbevelingen 202 en 204 slaagde de IAO erin om sociale bescherming op de agenda voor ontwikkeling te plaatsen. Zo publiceerde de Europese Commissie, ook in 2012, haar Mededeling m.b.t Sociale Bescherming in de ontwikkelingssamenwerking van de EU, een thematische prioriteit vanaf dan. In de Ontwikkelingsagenda 2030 van de Verenigde Naties (2015) werden de nationale sociale beschermingssokkels weerhouden als SDG 1.3, hefboom voor bestrijding van de armoede. Sociale bescherming wordt door de VN als een essentiële pijler gezien voor het bereiken van SDG2. Er wordt ook verwezen naar het belang van Sociale bescherming in SDG 3 voor het bereiken van een universele gezondheidsdekking (*universal health coverage*). Ook SDG 5 voor gendergelijkheid en SDG 10 voor ongelijkheid hebben het over sociale bescherming. Sociale bescherming is een economische investering en niet alleen een kost, met een rol als sociale en economisch stabilisator bij economische crises en een basisvoorwaarde voor de opbouw en transformatie van een veerkrachtige economie. Sociale bescherming is dus cruciaal voor het behalen van SDG 8 voor een aanhoudende, duurzame en inclusieve economische groei en waardig werk voor iedereen.

Internationale solidariteit voor het recht op sociale bescherming

09. De Resolutie m.b.t. sociale zekerheid van juni jongstleden van de Internationale Arbeidsconferentie⁵ herinnert er aan dat het duurzaam en toereikend financieren van sociale zekerheidssystemen in de eerste plaats de plicht is van de staat en dit best gebeurt door een combinatie van financiële middelen, met sociale bijdragen en met belastingen, en door een juiste en toereikende toewijzing van middelen in het staatsbudget. In de meest recente publicaties van de IAO⁶ wordt de kloof tussen de huidige uitgaven voor sociale bescherming en wat nodig is om nationale sociale beschermingsniveaus te realiseren in lage inkomenslanden (met in totaal 711 miljoen inwoners) geschat op ca. 78 miljard \$⁶. De IAO hanteert hiervoor de beperkte afbakening van lage inkomenslanden van de Wereldbank. Daardoor sluit men bijvoorbeeld ook landen uit die voorkomen op de lijst van Minst Ontwikkelde landen van de VN. Voor de 32 landen die wel op de lijst staan komt de 78 miljard \$ overeen met 15,9% van hun BNP, een te hoge som voor lage inkomenslanden voor de financiering van hun noden m.b.t basis sociale bescherming, zelfs met betere en sterkere eigen financiering. Dit is des te schrijnender voor staten in fragiele situaties.⁷ Voor de OESO landen is 78 miljard minder dan de helft van hun bij OESO – DAC gerapporteerde officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA) en slechts 0,15% van hun Gezamenlijk BNP. Ondanks de engagementsverklaringen van verschillende belangrijke actoren zoals de Europese Unie en de Wereldbank voor sociale bescherming in ontwikkeling gaat er nog steeds maar een miniem deel van ODA naar sociale bescherming. In 2019 ging er slechts 2,26 miljard naar sociale bescherming op een totaal bij OESO DAC gerapporteerd bedrag van ca 192 miljard.

Global Social Protection Fund voor duurzame en gecoördineerde internationale financiering van universele sociale bescherming

10. Het idee voor een internationaal financieringsmechanisme voor nationale sociale beschermingsniveaus in lage inkomenslanden werd al gelanceerd in de discussies in aanloop van de VN Conferentie in 2015 voor de wereldwijde ontwikkelingsagenda 2030, met de 17 ontwikkelingsdoelen. Het Rapport Bachelet (2011) vroeg de donorlanden ‘multi annual financial support for the strengthening of nationally defined and determined social protection floors in low income countries within their own budgetary frameworks and respecting their ownership’. De Global Social Protection Fund is dus een nieuw internationaal financieringsmechanisme voor de nationale sociale beschermingsniveaus in de lage inkomenslanden⁸.

⁵ Resolution concerning the second recurrent discussion on social protection (social security), 19 June 2021.

⁶ F. Dúran-Valverde et al. *Measuring Financing Gaps in Social Protection for Achieving SDG Target 1.3: Global estimates and Strategies for Developing Countries*. ILO, 2019. De lage inkomenslanden zijn 32 landen met een per capita BNP van ten hoogste \$1.026. IAO gebruikt de Wereldontwikkelingsindicatoren van de Wereldbank voor zijn definitie van lage inkomenslanden.

⁷ Rema Hanna. *Social Protection in Fragile States*. Harvard Kennedy School. Juni 2020.
<https://epod.cid.harvard.edu/article/social-protection-fragile-states>

⁸ Of een Global Social Protection fund uitsluitend steun zou moeten bieden aan lage inkomenslanden of bv. ook capaciteitsversterking zou kunnen bieden aan (lagere) middeninkomenslanden is momenteel onderwerp van debat.

Aanbevelingen

- 11. dat België een sterke stem laat horen en een voortrekkersrol neemt in het wereldwijd en openbaar debat vóór een VN - Global Social Protection Fund**, een nieuw internationaal financieringsmechanisme voor de nationale sociale beschermingssoekels in de lage inkomenslanden
 - i. mét een initiatief en acties van België **binnen de VN vanuit de Group of Friends of Decent Work**
 - ii. met voorstellen voor initiatieven t.a.v. het fonds binnen de **Beheerraad van de IAO**, op te nemen in het opvolgingsplan van de conclusies van de IAO conferentie van 2021
 - iii. met een pleidooi van België binnen de Europese Unie voor het ondersteunen van een GSPF gezien de coördinerende rol die de EU ook opneemt m.b.t. internationale samenwerking. De Europese Internationale Samenwerking heeft daarnaast ook een zekere expertise opgebouwd m.b.t. het ondersteunen van sociale bescherming in partnerlanden, in samenwerking met de lidstaten.
 - iv. Door zich ook binnen andere relevante internationale organisaties ondermeer de Wereldbank, het IMF, WHO, WFP, FAO, CFS uit te spreken te voordele van het GSPF.

- 12. dat België mee richting geeft aan het debat inzake de GSPF**
 - i. voor een VN - GSPF onder leiding van de IAO dat de uitbreiding van duurzame universele, globale, toereikende en inclusieve sociale zekerheidssystemen, in overeenstemming met de IAO normen inzake sociale zekerheid, in de 1ste plaats conventie 102 en aanbevelingen 202 en 204, verwezenlijkt.
 - ii. voor een Fonds gebaseerd op democratisch eigenaarschap van de betrokken lage inkomenslanden, én voor toegang tot financiering mits eigen inzet van capaciteit en financiering en politieke wil voor sociale bescherming, met respect voor de mensenrechtenbenadering en principes, inclusief de participatie van de sociale partners én de relevante actoren uit de civiele maatschappij in de formulering, planning, uitvoering, opvolging en evaluatie van de nationale sociale beschermingssoekels, de transparantie en non-discriminatie van de maatregelen, hun verankering in rechtsregels en de verantwoordingsplicht van overheden, en de “empowerment” van rechthebbenden.
 - iii. Het VN – GSPF is gefinancierd op basis van structurele openbare financiering, Met financiering in de eerste plaats van investeringen, voor sterkere sociale, arbeids- en fiscale administraties en inspecties voor inkomensversterking voor sociale zekerheid, met inbegrip van digitalisering. Tevens voor investeringen voor nieuwe projecten van uitbreiding van de sociale zekerheid naar nieuwe takken én naar doelgroepen die tot nu toe onvoldoende worden gedekt door de sociale zekerheid.

- 13. dat België haar bijdrage levert aan het tot stand komen van de VN-GSPF onder leiding van IAO**
 - i. mits versterkte inzet van haar expertise, zowel gouvernementeel en non gouvernementeel
 - ii. mits aanvullende en versterkte multilaterale financiering rechtstreeks aan het GSPF, én via financiering in bilaterale partnerprogramma’s met specifieke aandacht voor

uitbreiding van sociale bescherming, en blijvende steun aan de non-gouvernementele actoren voor waardig werk en sociale bescherming.

Toelichting bij de voornaamste aanbevelingen

14. **Ad Par. 11** Er zijn en aantal openbare fora waar België al dan niet binnen EU verband het initiatief vóór een GSPF kan ondersteunen en sturen. Op internationaal vlak is er een hernieuwd politiek momentum rond het voorstel voor een Global Social Protection Fund. Het voorstel werd in 2020 en 2021 naar voor geschoven in een aantal belangrijke internationale fora zoals het World Economic Forum, het World Social Forum, de UN Commission for Social Development, het High Level Political Forum van de UN voor opvolging van Agenda 2030 en in de G20. Ook de Secretaris Generaal verwijst in zijn Algemeen Verslag voor De Algemene Vergadering van de VN naar het belang van de VN GSPF voor een nieuw sociaal contract voor duurzame ontwikkeling. **België kan het engagement van de Algemeen Secretaris ondersteunen door, net als de Franse regering dat vorig jaar deed, een event en initiatief te ontwikkelen vóór de Global Social Protection Fund, vanuit de “group of friends of Decent Work”, waarvan ons land medevoorzitter is.** De **Internationale Arbeidsconferentie van de IAO nam op 19 juni** in consensus tussen werkgevers, werknemers en regeringen een resolutie aan die voor het eerst de opdracht aan het Internationaal Arbeids Bureau geeft om⁹ *‘explore options for mobilizing international financing for social protection [...] and initiate and engage in discussions on concrete proposals for a new international financing mechanism, such as a Global Social Protection Fund, which could complement and support domestic resource mobilization efforts in order to achieve universal social protection’*. In opvolging van deze resolutie moet de IAO Governing Body in zijn zitting van 1-11 november 2021 een actieplan opstellen. **België kan pleiten voor de adoptie van initiatieven t.v.v. het fonds in dit actieplan.** De Speciale Rapporteur voor Extreme armoede en Mensenrechten van de Verenigde Naties, Professor Olivier De Schutter, heeft een belangrijke stap vooruit gezet in het debat met zijn recente Rapport bij de Human Rights Council¹⁰, in de sessie van juni jongstleden m.b.t *‘The Global Fund for Social Protection: International Solidarity in the Service of Poverty Eradication’*.
15. **Ad Par 12 i** De GSPF vindt zijn bestaansreden in de eerste plaats in de tot op heden zeer beperkte internationale financiering voor sociale bescherming. Bovendien is de financiering van sociale bescherming door donoren veelal tijdelijk en fragmentair (vb financiering van 1 tak van de SZ zoals inkomenssteun voor kinderen...). Op die manier draagt die financiering niet sterk bij tot duurzame universele, globale, toereikende en inclusieve sociale zekerheidssystemen. Het VN-GSPF maakt de inzet voor sociale bescherming meer efficiënt, omdat het risico op dubbelwerk door de verschillende donoren in bilaterale samenwerking sterk afneemt. Het laat betere coördinatie toe in de diverse standaarden die nu door donoren worden gehanteerd vanuit hun eigen perspectieven op sociale zekerheid. Bovendien laat het fonds toe dat langere termijn en

⁹ Resolution concerning the second recurrent discussion on social protection (social security), 19 June 2021, par. 21,c.

¹⁰ Human Rights Council, 47th session, 21 Juni tot 9 juli 2021, *Report of the Special Rapporteur on extreme poverty and human rights ‘Global Fund for Social Protection: International Solidarity in the Service of Poverty Eradication’*. Doc A/HRC/47/36 (22 April 2021).

grotere financieringspakketten worden gegenereerd en dat de positieve impact van de ontwikkelingsprogramma's wordt versterkt. Het GSPF mag geen verticaal fonds worden zoals sommige reeds bestaande internationale fondsen die zich eng toespitsen op een heel specifieke doelstelling en die daardoor vaak in silo naast elkaar werken. Een GSPF moet een breed horizontaal alomvattend en systeem-vestigende aard hebben, met doelgerichtheid naar een omvattend scala van noden en behoeften die deel uitmaken van sociale bescherming. Dit is uniek want zo'n fonds en aanpak bestaat nu niet.

16. **Ad Par 12 i (vervolg)** Wie is het best geplaatst binnen de VN instellingen voor een leidende rol in het beheer en de implementatie van het GSPF ? De Raad is van oordeel dat vanuit hun specifieke mandaat m.b.t. sociale bescherming de IAO én zijn secretariaat IAB best geplaatst zijn voor de volgende redenen:

- i. De IAO staan voor een aanpak gebaseerd op rechten, verankerd in nationale wetgeving als transpositie van internationale arbeidsconventies. En de IAO heeft ook instrumenten en diensten ter beschikking om de lidstaten bij te staan om deze juridische kaders in hun nationale contexten te implementeren.
- ii. De IAO is een tripartite instelling, van regeringen én werkgevers en werknemersorganisaties. De meest robuuste sociale zekerheidssystemen zijn gebouwd op deze tripartite participatie. Waarbij ondernemingen óók mee de verantwoordelijkheid dragen voor de sociale zekerheid.
- iii. De IAO heeft een meer ambitieuze visie van sociale bescherming dan andere internationale instellingen, zoals de Wereldbank die een beperktere 'sociaal vangnet-aanpak' hanteert. De IAO visie is in lijn met de IAO normen inzake sociale zekerheid, in de 1ste plaats conventie 102 en aanbevelingen 202 en 204. De IAO is het best geplaatst om in te staan voor coherentie met de duurzame ontwikkelingsdoelen én met beleid voor ontwikkeling.
- iv. De IAO geeft een sterkere plaats en stem aan de minder ontwikkelde landen dan een aantal andere instellingen in haar besluitvorming. Dit houdt ook verband met haar tripartite structuur, met werknemers- én werkgeversgroepen met mondiale samenstelling en interne regionale evenwichten.
- v. De IAO heeft de nodige expertise en ervaring in huis voor bestuur van het GSPF. De IAO kan er voor instaan dat er niet een nieuwe bureaucratie wordt uitgebouwd maar voortgegaan wordt op bestaande programma's. Het Vlaggenschipprogramma van de IAO 'Building Social Protection for All' staat vandaag al 78 landen bij met het in stelling zetten én uitvoeren van nationale sociale beschermingssoorten. Het vlaggenschip programma werkt hiervoor nu al samen met andere VN organisaties en donoren en coördineert de samenwerking. Het programma beschikt thans over een totaal budget van ca 64 miljoen euro.

17. **Ad Par 12 ii** De Resolutie goedgekeurd door de Internationale Arbeidsconferentie van juni 2021 inzake Sociale Bescherming bevestigt nogmaals dat het de staat is die garant moet staan voor het verzekeren aan zijn burgers van het recht op sociale zekerheid dat globaal is (omvattend de 9 takken van de sociale zekerheid en over de gehele levenscyclus), universeel (d.w.z. alle werknemers en ondernemingen in de formele en informele economie) inclusief (met in begrip

van migranten en vluchtelingen, aandacht voor gehandicapten, gendersensitief...), toereikend (voldoende hoog voor inkomensbescherming) gebaseerd op solidariteit en collectieve financiering. De staat moet tevens verzekeren dat sociale partners in sociale dialoog, met in begrip van collectieve onderhandelingen, deelnemen in het formuleren, opvolgen en evalueren van beleid en bestuur en wetgevend kader voor sociale bescherming.

In de voorbije jaren stond de IAO de lidstaten bij met het implementeren van de nationale sociale beschermingssokkels en hun financiering. Mogelijkheden voor financiering van de nationale sociale beschermingssokkels bestaan onder-meer door a) versterking van de belastinginkomsten, vooral in landen waar de ratio belastingen / BNP laag is, vooral voor verhoging van inkomsten- en vermogensbelasting én door bestrijding van belastingfraude b) versterking inkomsten sociale bijdragen door uitbreiding sociale zekerheid naar de werknemers en ondernemingen in de informele economie c) toewijzing van andere en bijkomende middelen in het staatsbudget, vb fossiele brandstof subsidies d) lenen en herstructurering van schulden.

Voorwaarde voor toegang tot financiering door het VN GSPF voor het lage inkomensland is dus eerst en vooral de politieke wil en het beschikbaar stellen van de eigen capaciteiten en financiële bronnen voor sociale bescherming van het lage inkomensland in kwestie. Dit garandeert het nationale eigenaarschap van het programma. Het VN internationaal landenteam o.l.v. de IAO staat het land in kwestie bij met het voorbereiden van de nationale voorstellen voor financiering van sociale beschermingssokkels. Eens het programma is aanvaard, is het UN country team o.l.v. IAO verantwoordelijk voor de uitvoering ervan, met alle relevante ministeries (sociale zekerheid, werk, gezondheid, en andere) en agentschappen (sociale zekerheidsinstellingen...) én tevens met de nationale sociale partners en het sociaal middenveld.

18. **Ad Par 12 iii** Het VN GSPF o.l.v. de IAO zou in de eerste plaats moeten gaan niet naar de dekking van lopende kosten in sociale zekerheid, maar naar investeringen. Investerings kunnen ingezet worden voor sterkere sociale, arbeids- en fiscale administraties en inspecties voor inkomensversterking voor sociale zekerheid, met inbegrip van digitalisering. Maar investeringen kunnen ook ingezet worden voor uitbreiding van de sociale zekerheid naar nieuwe takken én naar doelgroepen die tot nu toe onvoldoende worden gedekt door de sociale zekerheid. Steun vanuit de GSPF kan bestaan uit financiering, maar ook uit capaciteitsopbouw, d.w.z. technische bijstand. De GSPF kan zijn meerwaarde ook vinden omdat het rollen kan aannemen die met de traditionele bilaterale, korte termijn en fragmentaire ontwikkelingssamenwerking niet kunnen worden ontwikkeld. Voor Bijzonder Rapporteur voor extreme armoede en mensenrechten Olivier De Schutter speelt het VN GSPF ook een rol als 'herverzekeraar' voor door in geval van crisissen in lage inkomenslanden, bv. door klimaatverandering, natuurrampen, epidemische ziekten, voedselcrisissen of economische shocks door een globale financiële crisis of een plots verlies van exportinkomsten of sterke prijsverhogingen van importproducten, de risico's te verminderen in de kost van sociale zekerheidssystemen. Een deel van de fondsen van de GSPF kan toegewijd worden aan een reservefonds, om deze shocks op te vangen. De basis van het GSPF is structurele openbare financiering, op basis van dezelfde principes van financiering van duurzame universele, globale, toereikende en inclusieve sociale zekerheidssystemen, in lijn met de IAO normen.
19. **Ad Par 13** België brengt een belangrijk vermogen van expertise en inzet voor sociale bescherming in de agenda voor ontwikkeling naar het openbaar en internationaal debat inzake het GSPF.

Sociale Bescherming als pijler van de Waardig Werk agenda werd met de Wet op Ontwikkelingssamenwerking van 2013 erkend als thematische prioriteit voor de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. Met de resolutie van mei 2016¹¹ betuigt het Belgisch parlement nog eens uitdrukkelijk zijn steun voor sociale bescherming in ontwikkelingssamenwerking. In de beleidsverklaring van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking werd waardig werk met inbegrip van duurzame en inclusieve systemen van sociale bescherming weerhouden als één van de prioriteiten inzake ontwikkelingssamenwerking. Het engagement voor sociale bescherming is ook sterk aanwezig bij de niet-gouvernementele samenwerking, met 9 non-gouvernementele actoren verenigd in het Platform Coördinatie Waardig Werk die sinds 2014 een gezamenlijk programma uitvoeren voor Waardig werk en sociale bescherming. Dit programma omvat ook de steun voor de opbouw van de mutualiteiten in West- en Centraal Afrika. Sinds 2018 is ook een netwerk actief van alle Belgische gouvernementele en niet-gouvernementele actoren in de ontwikkelingssamenwerking, betrokken bij de problematiek van sociale bescherming¹². Onder de actoren is er een duidelijke consensus dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking met haar programma's de op IAO-normen gebaseerde visie op sociale zekerheid, moet trachten uit te voeren. Daarbij leggen zij sterk de nadruk op de sociale dialoog en participatie van het sociaal middenveld, inzonderheid ook de mutualiteiten, in de sociale bescherming. De steun van België aan deze gemeenschapsinitiatieven in sociale bescherming verliep in het verleden in Afrika door financiering van het IAO programma 'STEP'¹³. België ondersteunt vandaag in het kader van haar bilaterale programma's met partnerlanden specifieke programma's voor uitbreiding sociale bescherming in Senegal, Burkina Faso en Centraal Afrika.

België zet ook sterk in op actieve deelname aan expertise-netwerken voor sociale bescherming, met name SOCIEUX+ (EU Expertise on Social Protection, Labour and Employment), BELINCOSOC (Belgian International Cooperation on Social Protection) en SPIAC-B.

België kan zijn financiering van sociale bescherming in ontwikkelingssamenwerking vergroten met een versterkte financiering voor sociale bescherming als prioriteit in de bilaterale partnerschapsprogramma én met een rechtstreekse financiering van het multilateraal op te zetten VN Global Social Protection Fund o.l.v. de IAO. België kan zijn expertise-inzet in de diverse netwerken versterken.

¹¹ Kamer Van Volksvertegenwoordigers. *Resolutie betreffende de opname en verankering van het recht op sociale bescherming in het Belgisch Internationaal beleid*. 4 mei 2016. Doc 54 1174/010.

¹² De Belgische Dialoog Universele Sociale Bescherming. Zie werkdocument : *Pistes de réflexion du dialogue belge sur la protection sociale (2018) Mettre en place et renforcer la protection sociale dans les pays en développement. Note de synthèse des lignes directrices qui font consensus au niveau des acteurs belges concernées par la protection sociale*.

¹³ STEP, Stratégies et Techniques contre l'exclusion sociale et la pauvreté, programme d'extension de la sécurité sociale dans le domaine de la santé et les approches intégrées de lutte contre la pauvreté au niveau local et activités clefs d'extension du système de sécurité sociale sur base communautaire (avec notamment mutuelles de santé) en Afrique.